

Sygn. akt IV KK 77/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,

w sprawie **Z. W.**

skazanego z art. 233 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 17 maja 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w R.

z dnia 26 lipca 2021 r., sygn. akt III Ka [...]

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w J.

z dnia 31 sierpnia 2020 r., sygn. akt II K [...],

1. uchyla zaskarżony wyrok w zakresie odnoszącym się do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 3 części dyspozytywnej wyroku sądu pierwszej instancji i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. w pozostałej części oddala kasację jako oczywiście bezzasadną;

3. zwraca oskarżonemu Z. W. opłatę od kasacji w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł.

UZASADNIENIE

Z. W. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 28 sierpnia 2016 roku w J. w lokalu „N.” przy ulicy W., będąc świadkiem dokonanego tam pobicia K. L. przez A. S., w trakcie którego pokrzywdzony został dwukrotnie kopnięty w głowę, w wyniku czego trwale utracił przytomność i obficie krwawił - w konsekwencji czego znalazł się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, a następnie przebywając w jego towarzystwie i obserwując jego stan przez przeszło 6 godzin - nie udzielił mu pomocy, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, w szczególności w drodze bezzwłocznego powiadomienia odpowiednich służb ratunkowych,

tj. o przestępstwo z art. 162 § 1 k.k.

II. w dniu 28 sierpnia 2016 roku w J. poprzez wyniesienie nieprzytomnego K. L. z lokalu „N.” i posadzenie go na krześle przed tym lokalem, wytarcie zakrwawionej podłogi na zapleczu lokalu, jak również poprzez wyrzucenie do pobliskiego kosza na śmieci zakrwawionej koszuli pokrzywdzonego, powodując w konsekwencji utratę istotnych źródeł dowodów w sprawie, zacierał ślady przestępstwa utrudniając postępowanie karne przeciwko A. S. prowadzone pod sygnaturą PR 1 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w J., pomagając wymienionemu sprawcy czynu zabronionego uniknąć odpowiedzialności karnej

tj. o przestępstwo z art. 239 § 1 k.k.

III. w dniu 31 sierpnia 2016 roku w J. składając zeznania mające służyć za dowód w sprawie przeciwko A. S. prowadzone pod sygnaturą PR 1 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w J., będąc uprzedzonym o odpowiedzialności karnej za

falszywe zeznanie - zataił prawdę, odmawiając wskazania tożsamości osoby znanego sobie A. S., który w jego obecności w dniu 28 sierpnia 2017 roku dokonał pobicia i uszkodzenia ciała K. L. w lokalu „N.” położonym przy ulicy W. w J., jednocześnie utrudniając to postępowanie, pomagając wymienionemu sprawcy czynu zabronionego uniknąć odpowiedzialności karnej,

tj. o przestępstwo z art. 233 § 1 k.k. i art. 239 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2020 r., II K (...), Sąd Rejonowy w J.:

- 1) uznał oskarżonego Z. W. (W.) za winnego popełnienia opisanego w punkcie I części wstępnej wyroku czynu, to jest przestępstwa z art. 162 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 162 § 1 k.k., wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;
- 2) uznał oskarżonego Z. W. (W.) za winnego popełnienia opisanego w punkcie II części wstępnej wyroku czynu, to jest przestępstwa z art. 239 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 239 § 1 k.k., wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;
- 3) uznał oskarżonego Z. W. (W.) za winnego popełnienia opisanego w punkcie III części wstępnej wyroku czynu, to jest przestępstwa z art. 233 § 1 k.k. i art. 239 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, na podstawie art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;
- 4) na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. za zbiegające się przestępstwa wymierzył oskarżonemu Z. W. (W.) karę łączną 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;
- 13) na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego Z. W. (W.) zadośćuczynienie na rzecz pokrzywdzonych K. L. F., I. L., L. L. i S. L.: w kwocie po 10.000,00 złotych (dziesięć tysięcy złotych).

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie innych oskarżonych oraz w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł obrońca oskarżonych Z. W. i B. W., który w zakresie oskarżonego Z. W. zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu:

1. obrazę przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu Z. W. w punkcie 3 sentencji zaskarżonego orzeczenia, polegającą na nieprawidłowej subsumcji ustalonego stanu faktycznego – w postaci odmowy podania przez tego oskarżonego, będącego w danej sytuacji procesowej świadkiem, danych sprawcy pobicia pokrzywdzonego K. L. - pod przepis części szczególnej Kodeksu karnego, a to art. 233 § 1 k.k., w sytuacji, gdy takie zachowanie oskarżonego Z. W. – podjęte nie w wyniku chęci zatajenia prawdy lub podania nieprawdy, lecz z obawy o własne życie i zdrowie – nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego z art. 233 § 1 k.k.,

2. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to: obrazę przepisu art. 175 § 1 k.p.k., polegającą na niezasadnym przyjęciu przez Sąd w uzasadnieniu, iż wyjaśnienia oskarżonego Z. W. w zakresie informacji będącej w posiadaniu policji o sprawcy pobicia nie są spójne, ani logiczne m.in. z tego powodu, że oskarżony ten odmówił - do czego miał pełne prawo w świetle art. 175 § 1 k.p.k. - odpowiedzi na pytania w trakcie rozprawy,

3. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to: obrazę przepisu art. 4 k.p.k., który stanowi, iż Sąd jest obowiązany uwzględniać okoliczności przemawiające także na korzyść oskarżonego, a okolicznościami tymi były fakty podane przez funkcjonariuszy policji M. S., M. W. i P. M. (protokół rozprawy z dnia 3 grudnia 2019 roku) co do - po pierwsze - braku zaplanowanych czynności policji po dniu zdarzenia, tj. po 28 sierpnia 2016 roku, a co za tym idzie - niemożności, aby czynności te były utrudnione lub udaremnione w jakikolwiek sposób przez ww. oskarżonego, a po drugie – co do wzajemnych kontaktów funkcjonariuszy policji w przedmiotowej sprawie, który to kontakt, m.in. z funkcjonariuszem K. K., sugeruje wprost ocenę, że niemożliwym jest, aby przedstawiciele policji nie mieli danych o sprawcy pobicia, o których to informacjach wspomina w swych wyjaśnieniach oskarżony Z. W.,

4. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to: obrazę przepisu art. 7 k.p.k., który stanowi, iż sąd kształtuje swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań

wiedzy i doświadczenia życiowego, podczas, gdy Sąd wydający zaskarżone orzeczenie niezasadnie uznał, iż zeznania funkcjonariuszy policji M. S., M. W. i P. M. są nieistotne z punktu widzenia niniejszego postępowania, jak też niesłusznie uznał Sąd wyjaśnienia oskarżonego Z. W. za niewiarygodne w części dotyczącej tak wskazania sprawcy pobicia K. L., jak i powodów przeniesienia pokrzywdzonego w inne miejsce, wyrzucenia do kosza jego zakrwawionej koszuli oraz wytarcia podłogi w lokalu, który prowadził ww. oskarżony,

5. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający wpływ na jego treść, a polegający na niesłusznym uznaniu przez Sąd I instancji w punkcie 2 sentencji zaskarżonego orzeczenia, iż oskarżony Z. W. dopuścił się przestępstwa z art. 239 § 1 k.k. poprzez przeniesienie pokrzywdzonego K. L. w inne miejsce, wyrzucenie do kosza zakrwawionej koszuli ww. pokrzywdzonego oraz poprzez wytarcie podłogi, w sytuacji, gdy dogłębna i szczegółowa analiza prawno-karna zachowania ww. oskarżonego w tym zakresie prowadzi do wniosku odmiennego, a mianowicie do tego, że zamiarem oskarżonego nie było ani utrudnienie, ani udaremnienie postępowania karnego w celu udzielenia pomocy sprawcy przestępstwa w uniknięciu odpowiedzialności karnej, a jego wyjaśnienia co do celu działania można uznać za w pełni wiarygodne, a bynajmniej nie infantylne, jak uznaje Sąd I instancji,

6. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający wpływ na jego treść, a polegający na niesłusznym uznaniu przez Sąd I instancji w punkcie 3 sentencji zaskarżonego orzeczenia, iż oskarżony Z. W. dopuścił się przestępstwa z art. 233 § 1 k.k. i z art. 239 § 1 k.k. poprzez zatajenie prawdy o sprawcy pobicia, w sytuacji, gdy dogłębna i szczegółowa analiza prawno-karna zachowania ww. oskarżonego i w tym zakresie ponownie prowadzi do wniosku odmiennego, a mianowicie do tego, iż oskarżony ten wcale nie zataił prawdy w swych zeznaniach z dnia 31 sierpnia 2016 roku, a wręcz zeznał prawdę, twierdząc - subiektywnie, co nie podlega ustawie karnej - że zna dane sprawcy, lecz ich nie poda policji wobec obawy o swe życie i zdrowie,

7. rażąco niewspółmierność kary 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności orzeczonej za czyn zabroniony opisany w punkcie 1 sentencji zaskarżonego orzeczenia, tj. za

przestępstwo stypizowane w art. 162 § 1 k.k., w sytuacji, gdy wina oskarżonego Z. W. nie jest tego stopnia, by orzekać karę w górnych granicach ustawowych, a dolegliwość tejże kary przekracza stopień winy oskarżonego, biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego, jak też kara ta nie uwzględnia w szczególności motywacji i sposobu zachowania się oskarżonego, jego właściwości i warunków osobistych oraz sposobu życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowania się po jego popełnieniu,

8. rażąco niewspółmierność zadośćuczynienia w wysokości po 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych dla każdego z trojga pokrzywdzonych, przy braku uwzględnienia okoliczności, leżących ściśle po stronie oskarżonego Z. W., a podanych w powyższym zarzucie apelacyjnym.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu Z. W. za czyn z art. 162 § 1 k.k. opisany w punkcie 1 sentencji zaskarżonego orzeczenia kary 1 (jednego) roku pozbawienia wolności w miejsce orzeczonej kary 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,
2. uniewinnienie oskarżonego Z. W. od popełnienia czynu opisanego w punkcie 2 sentencji zaskarżonego orzeczenia,
3. uniewinnienie oskarżonego Z. W. od popełnienia czynu opisanego w punkcie 3 sentencji zaskarżonego orzeczenia,
4. uchylenie orzeczenia w zakresie kary łącznej, wskazanej w punkcie 4 sentencji zaskarżonego orzeczenia,
5. warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary 1 (jednego) roku pozbawienia wolności na maksymalny ustawowo okres próby, przy czym określenie pozostałych warunków zawieszenia wykonania kary, jak np. dozoru kuratora i innych obowiązków oraz kary grzywny - pozostawił do uznania Sądu II instancji,

6. zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 13 sentencji poprzez orzeczenie zadośćuczynienie na rzecz każdego z trojga pokrzywdzonych w wymiarze o połowę mniejszym, tj. w kwocie po 5.000 (pięć tysięcy) złotych,

a z ostrożności procesowej wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 26 lipca 2021 r., sygn. akt III Ka (...), Sąd Okręgowy w R.:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w punkcie 4 obniżył oskarżonemu Z. W. łączną karę pozbawienia wolności do 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy,
- w punkcie 13 obniżył kwoty zadośćuczynienia orzeczonego dla pokrzywdzonych od oskarżonego Z. W. do kwoty po 6000 (sześć tysięcy) złotych na rzecz każdego z nich;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł obrońca skazanego, który zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu:

1. rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, odnoszące się do kwalifikacji prawnej czynu z art. 233 § 1 k.k., a polegające na nieprawidłowej subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod ww. przepis części szczególnej Kodeksu karnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego skazanemu Z. W. w punkcie 3 sentencji orzeczenia I-instancyjnego, a to Sądu Rejonowego w J. z dnia 31 sierpnia 2020 roku (sygn. akt: II K (...)), czyli na obrazie art. 233 § 1 k.k., polegającej na niesłusznym uznaniu, iż:

- odmowa wskazania przez skazanego Z. W. – będącego w ówczesnej sytuacji procesowej świadkiem - danych sprawcy pobicia pokrzywdzonego K. L., stanowi zatajenie prawdy w rozumieniu cytowanego wyżej przepisu prawa

materialnego, a co za tym idzie – odmowa ta ma wyczerpywać znamiona czynu zabronionego, stypizowanego w art. 233 § 1 k.k., nie będąc przy tym wyłącznie podstawą do czynności dyscyplinujących świadka, wskazanych w art. 287 § 1 k.p.k. w zw. z art. 285 § 1 k.p.k.,

- w sytuacji, gdy skazany Z. W. - wbrew tezie Sądu *orzekającego in meriti* - nie zeznał nieprawdy, nie zataił jej, a wręcz przeciwnie: zeznał prawdę, nie ukrywając tego, iż zna sprawcę pobicia pokrzywdzonego, lecz oświadczając przy tym - zgodnie z prawdą- że się go obawia, skutkiem czego organy ochrony porządku prawnego winny skazanemu albo udzielić stosownej ochrony prawnej, albo organ prowadzący postępowanie karne, w tym przypadku: Prokurator, byłby władny skorzystać wobec ówczesnego świadka z katalogu kar porządkowych, wskazanych powyżej,

- a więc skazany Z. W. swym ówczesnym zachowaniem - jako świadek, wbrew tezom Sąd orzekającego - nie wyczerpał znamion czynu zabronionego z art. 233 § 1 k.k., a wskazane rażące naruszenie prawa materialnego po stronie Sądu orzekającego miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku, albowiem — po pierwsze — doprowadziło do błędnego uznania skazanego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 233 § 1 k.k., po drugie - doprowadziło na zasadzie cyt. wyżej przepisu w zw. z art. 11 § 3 k.k. do orzeczenia względem tego skazanego kary częściowej w wymiarze 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności, a wreszcie po trzecie — kara powyższa stanowiła jeden z istotnych elementów kary łącznej w ostatecznym wymiarze 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

2. rażące naruszenie prawa procesowego, również mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to:

2.1. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 175 § 1 k.p.k., polegające na tym, iż Sąd Odwoławczy nie rozpoznał zarzutu apelacji obrońcy skazanego Z. W., wskazującego na niezasadne przyjęcie przez Sąd I instancji w uzasadnieniu orzeczenia, iż wyjaśnienia tego skazanego w zakresie informacji będącej w posiadaniu policji o sprawcy pobicia nie są spójne, ani logiczne, m.in. z tego powodu, że skazany ten odmówił odpowiedzi na pytania Sądu w trakcie rozprawy -

w sytuacji, gdy skazany w ówczesnej roli procesowej miał pełne prawo do odmowy udzielania odpowiedzi na pytania w świetle art. 175 § 1 k.p.k.,

2.2. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegające na tym, że Sąd Odwoławczy rozpoznał w sposób nienależyty zarzuty apelacji obrońcy skazanego Z. W., uznając błędnie, iż obrońca żądał w swej apelacji oparcia wyroku I-instancyjnego wyłącznie na wyjaśnieniach oskarżonych, zamiast na całokształcie materiału dowodowego,

- podczas, gdy w apelacji wskazano jedynie, iż wyjaśnienia skazanego Z. W. – w zakresie jego strachu przed sprawcą pobicia i braku zamiaru utrudnienia lub udaremnienia postępowania karnego w celu udzielenia pomocy sprawcy przestępstwa pobicia pokrzywdzonego w uniknięciu odpowiedzialności karnej, jak też w zakresie celu umycia pomieszczeń w jego lokalu pod kątem kolejnego dnia pracy, a nie zniszczenia dowodów przestępstwa - zasługują na wiarę,

2.3. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. oraz w zw. z art. 7 k.p.k., który z kolei stanowi, iż Sąd kształtuje swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, które to naruszenie polegało na tym, iż Sąd Odwoławczy nie rozpoznał zarzutu apelacji obrońcy skazanego, w zakresie wskazania, że Sąd wydający orzeczenie I-instancyjne niezasadnie uznał, iż zeznania funkcjonariuszy policji M. S., M. W. i P. M. są nieistotne z punktu widzenia postępowania,

- w sytuacji, gdy zachodzi przypadek odwrotny, a mianowicie, że zeznania powyższych świadków mają znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem świadkowie ci nie podnosili okoliczności, wskazujących, iż pierwotne postępowanie karne w sprawie pobicia pokrzywdzonego K. L. zostało utrudnione lub udaremnione poprzez odmowę wskazania przez skazanego Z. W. danych sprawcy tego pobicia lub poprzez umycie przez skazanego podłogi w jego lokalu, gdzie doszło do zdarzenia,

- co miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku, albowiem doprowadziło do błędnego uznania skazanego za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów,

opisanych w punktach II i III sentencji wyroku I-instancyjnego, czyli z art. 239 § 1 k.k. i z art. 233 § 1 k.k., po drugie - doprowadziło do orzeczenia względem tego skazanego dwóch kar częściowych w wymiarach odpowiednio: 1 (jednego) roku oraz 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności, a po trzecie - powyższe kary częściowe stanowiły istotne elementy kary łącznej w ostatecznym wymiarze 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności

a nadto:

3. rażącą niewspółmierność kary 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności, orzeczonej za czyn opisany w punkcie I sentencji wyroku I-instancyjnego, czyli z art. 162 § 1 k.k., niezmienioną przez Sąd Odwoławczy, a skutkującą wymierzeniem kary łącznej, której wymiar Sąd Odwoławczy złagodził do 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

- w sytuacji, gdy dolegliwość tejże kary częściowej, jak i łącznej, przekracza - po pierwsze: stopień winy skazanego Z. W., biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do niego, jak też w szczególności kara ta nie uwzględnia motywacji i sposobu zachowania się skazanego, jego właściwości i warunków osobistych oraz sposobu życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowania się po jego popełnieniu, a po drugie: nie uwzględnia zasad wymiaru kary łącznej, która w wypadku sytuacji procesowej skazanego winna być orzeczona w ramach zasady pełnej absorpcji wobec jedności czasowej wszystkich czynów zabronionych - o ile zostanie uznana wina skazanego w zakresie pozostałych dwóch czynów zabronionych - innych niż pierwszy, stypizowany w art. 162 § 1 k.k.

Stawiając powyższe zarzuty, skarżący wniósł o:

- 1) uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w R., w części dotyczącej skazanego Z. W., a więc w punktach I, II i III sentencji tego wyroku, a także o:
- 2) zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w J. poprzez:

- 2.1 wymierzenie skazanemu Z. W. za czyn z art. 162 § 1 k.k., opisany w punkcie 1. sentencji tego orzeczenia, kary 1 (jednego) roku pozbawienia wolności w miejsce orzeczonej kary 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,
- 2.2 uniewinnienie skazanego Z. W. od popełnienia czynu z art. 239 § 1 k.k., opisanego w punkcie 2 sentencji tego orzeczenia,
- 2.3 uniewinnienie skazanego Z. W. od popełnienia czynu z art. 233 § 1 k.k. i z art. 239 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., opisanego w punkcie 3 sentencji ww. orzeczenia,
- 2.4 uchylenie orzeczenia w zakresie kary łącznej, wskazanej w punkcie 4 sentencji ww. orzeczenia,
- 2.5 warunkowe zawieszenie wykonania tak orzeczonej kary za czyn z art. 162 § 1 k.k. w wymiarze 1 (jednego) roku pozbawienia wolności na maksymalny ustawowo okres próby 3 lat,
- 2.6 zmianę wyroku I-instancyjnego w punkcie 13 sentencji poprzez orzeczenie zadośćuczynienia na rzecz każdego z trojga pokrzywdzonych w wymiarze po 6.000 (sześć tysięcy) złotych.

W odpowiedzi na kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna jedynie w części. Skarżący miał bowiem rację wskazując, że w przedmiotowej sprawie sąd pierwszej instancji rażąco naruszył przepis art. 233 § 1 k.k., czego - mimo dotyczącego tej kwestii zarzutu apelacyjnego - nie zauważył sąd odwoławczy, który w ten sposób zaabsorbował powyższe uchybienie na grunt swojego orzeczenia. Należy bowiem przypomnieć, że w judykaturze utrwalony jest trafny pogląd, iż „bezpodstawne uchylenie się od złożenia zeznania, nie jest „zatajeniem prawdy” w rozumieniu art. 233 § 1 k.k.” To samo dotyczy świadka, który choć nie udziela odpowiedzi na konkretne pytanie organu procesowego, nie stara się zafałszować obrazu stanu faktycznego poprzez

zatajenie prawdy lub podanie nieprawdziwych okoliczności (uchwała Sądu Najwyższego - 7 sędziów z dnia 22 stycznia 2003 r., I KZP 39/02). Oznacza to, że oskarżony, który wyraźnie oświadczył, że nie poda danych sprawcy pobicia K. L. (choć nie krył, że je zna), nie mógł przedmiotową odmową wyczerpać znamion przestępstwa z art. 233 § 1 k.k. Przypomnieć przy tym należy, iż podczas przesłuchania w charakterze świadka ww. oświadczył m.in., że:

- „wtedy do lokalu przyszedł mężczyzna, którego ja nazwiska nie podam ponieważ się ich boję i na ten temat nie odpowiem na to pytanie ja tego nazwiska nie wymienię, natomiast całą resztę opowiem jak było i nie zamierzam niczego ukrywać z przebiegu tego zdarzenia” (k. 49 – 49 v.),
- „zeznaję całą prawdę i niczego nie ukrywam, nie mogę podać nazwiska tego sprawcy ponieważ wtedy nie miałbym życia i boję się o samego siebie i rodzinę moją” (k. 49 v.).

Składając wyjaśnienia na rozprawie oświadczył natomiast, że „prawdą jest, że nie podałem nazwiska oskarżonego albowiem policjanci go już znali, wymieniali jego nazwisko, nie podałem go, bo się bałem, bałem się konsekwencji podania jego nazwiska, gdyż wiedziałem, jakim jest człowiekiem, co potrafi i jaki jest silny” (k. 384).

W powyższym kontekście podkreślenia nadto wymaga, że Z. W. nie został skazany za to, iż niezgodnie z prawdą zeznał, że obawia się A. S. i dlatego nie poda jego nazwiska. Występek, przypisany mu w punkcie 3 części dyspozytywnej wyroku sądu *meriti* (w zakresie wyczerpującym znamiona przestępstwa fałszywych zeznań), polegać miał wszak na tym, że ww. **„zataił prawdę, odmawiając wskazania tożsamości osoby znanego sobie A. S.”**.

Jako co najmniej przedwczesny należało natomiast uznać kasacyjny wniosek o uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w punkcie III części wstępnej wyroku sądu pierwszej instancji. Przypomnieć bowiem należy, że ww. czynem, zgodnie z zarzutem aktu oskarżenia, oskarżony miał wyczerpać nie tylko znamiona występkę z art. 233 § 1 k.k., ale i z art. 239 § 1 k.k. Zgodnie zaś z trafnym i ugruntowanym w doktrynie poglądem, „jeżeli więc np. świadek w sposób nieuprawniony odmawia złożenia zeznań, chcąc utrudnić w ten sposób postępowanie karne albo godząc się na to, iż ułatwi przez to uniknięcie sprawcy

odpowiedzialności karnej, to w takim wypadku jego zachowanie, niezależnie od możliwości stosowania środków opisanych w art. 287 k.p.k., wypełni znamiona poplecznictwa określonego w art. 239 § 1 k.k.” (M. Szewczyk, A. Wojtaszczyk, W. Zontek [w:] Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. 212-277d, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2017, komentarz do art. 239, teza 10).

Z tego też powodu Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w zakresie odnoszącym się do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 3 części dyspozytywnej wyroku sądu pierwszej instancji i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym (punkt 1 wyroku Sądu Najwyższego).

W pozostałym zakresie kasacja wywiedziona przez obrońcę Z. W. okazała się oczywiście bezzasadna i jako taka, zgodnie z art. 535 § 3 k.p.k., została przez Sąd Najwyższy oddalona (punkt 2 wyroku Sądu Najwyższego). Tego rozstrzygnięcia, Sąd Najwyższy nie był jednak, uwzględniając treść ostatnio powołanej regulacji, zobowiązany pisemnie uzasadnić.

W postępowaniu ponownym sąd odwoławczy, mając na uwadze wyrażone wyżej zapatrywania prawne, w granicach wynikających z przekazania, kolejny raz przeprowadzi kontrolę apelacyjną w zakresie zarzutów dotyczących czynu przypisanego oskarżonemu Z. W. w punkcie 3 części dyspozytywnej wyroku sądu *meriti*. Następnie wyda orzeczenie respektujące standardy sprawiedliwości prawnomaterialnej i proceduralnej, które - jeśli zaktualizuje się taka potrzeba - uzasadni w sposób spełniający wszelkie wymogi proceduralne.

O zwrocie oskarżonemu opłaty od kasacji orzeczono na podstawie art. 527 § 4 k.p.k.